Pathology and ranking of structural and static indices on voting behavior in the elections to the parliament and the city council and village; case study: Kermanshah

Jalal Torkashvand[1]

Golamreza Karimi [2]

Abstarct

The purpose of this research is to find the research question: “What are the most important structural and cultural barriers to conduct a voter behavior based on individual and social rationality in the framework of regional and national long-term benefits?” Is. Almond’s structure-agent theory has also introduced and analyzed approaches and perspectives. This research is applied in terms of applied and descriptive-analytic method. Data were collected by a survey method in which the statistical population of the study consisted of 805263 eligible voters including those over the age of 18, In order to determine the sample size based on the Cochran formula, a sample of 500 people was selected by simple random sampling. The data gathering tool was a 45-item researcher-made questionnaire developed in the form of open and closed questions based on the Likert spectrum, distributed in the summer of 1400 among the statistical community in Kermanshah. The research was classified into EXCEL software and SPSS software was used for descriptive statistics, Cronbach’s alpha test, Normal Kolmogorov-Smirnov test and LISREL software for confirmation of validity and confirmatory factor analysis and model verification. According to the research findings, Cronbach’s alpha for the whole questionnaire was argued using 32 questions equal to 0.880, with stochastic factors using 13 items equal to 0.835, as well as structural factors using 19 terms equal to 0.786, Finally, it is verified by the second-order confirmation factor analysis, as well as the final model. The results show that stressors with (coefficient of effect 0.77 and a significant number 9/97) are more than structural factors and among the dimensions of persistent factors, language and dialect dimensions (coefficient of effect 97.9 and significant number 17.26), the highest Have a positive impact and ranked first.

Keywords: political culture, traditional society, ethnic culture

سال سوم، شماره۱، پیاپی ۷، بهار و تابستان ۱۴۰۳
آسیب‌شناسی رتبه‌بندی شاخصه‌های ساختاری و ایستاری موثر بر رفتار رای‌دهی در انتخابات مجلس و شورای شهر و روستا (مطالعه موردی؛ کرمانشاه)

1- Assistant Professor of International Relations, Imam Ali University, Tehran, Iran
orkashvand56@yahoo.com
2-Associate Professor International Relations, International RelationsFaculty of Law and Political Sciences, Kharazmi Univercity
ghkarimi@khu.ac.ir

آسیب‌شناسی و رتبه‌بندی شاخصه‌های ساختاری و ایستاری موثر بر رفتار رای‌دهی

در انتخابات مجلس و شورای شهر و روستا(مطالعه موردی: کرمانشاه)

جلال ترکاشوند[1]

غلامرضا کریمی[2]

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۱۱/۲۱ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۳/۲۳

چکیده

رفتار رای‌دهی به دلیل تاثیرگذاری بر فرایند و نتایج انتخابات برای احزاب و گروه‌های سیاسی و در قالب مشارکت سیاسی در سیاست‌های کلان کشور مهم شناخته می‌شود که تحت تاثیر عوامل مختلف قرار می‌گیرد. به دلیل جایگاه عوامل ساختاری و ایستاری(فرهنگی) در جهت‌دهی به رفتار رای‌دهی این موضوع نیازمند مطالعه است. از این‌رو سوال اصلی پژوهش این است که «مهمترین عوامل و موانع ساختاری و ایستاری(فرهنگی) انجام یک رفتار رای‌دهی مبتنی بر عقلانیت فردی و اجتماعی، در چارچوب منافع بلندمدت منطقه‌ای و کشوری کدامند؟» سامان‌دهی شده است. این پژوهش از لحاظ هدف کاربردی، و به لحاظ روش توصیفی-تحلیلی، و گردآوری داده‌ها به شیوه پیمایشی و به منظور تعیین حجم نمونه بر اساس فرمول کوکران نمونه‌ای به تعداد ۵۰۰ نفر از بین ۸۰۵۲۶۳ نفر واجد شرایط رایدهی به شیوه تصادفی ساده برای مطالعه انتخاب شدند. ابزار گردآوری اطلاعات، پرسشنامه محقق ساخته ۴۵ مؤلفه‌ای در قالب سؤالات باز و بسته مبتنی بر طیف لیکرت تنظیم شده و در تابستان ۱۴۰۰ بین جامعه آماری در شهر کرمانشاه توزیع شد. پژوهش در نرمافزار EXCEL بوده و از نرمافزار SPSS جهت آمار توصیفی، آزمون آلفای کرونباخ، آزمون نرمال کولموگروف-اسمیرنوف و از نرمافزار LISREL جهت تایید روایی، تحلیل عاملی تاییدی و تایید مدل استفاده شده است. بر اساس یافته‌های پژوهش، استدلال می‌شود آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه با استفاده از ۳۲ سوال برابر ۰,۸۸۰، عوامل ایستاری با استفاده از ۱۳ گویه برابر۰,۸۳۵، عوامل ساختاری با استفاده از ۱۹ گویه برابر ۰,۷۸۶ می‌باشد و به وسیله تحلیل عاملی تاییدی مرتبه دوم، روایی و مدل نهایی تایید می گردد. نتایج حاصل نشان می‌دهد عوامل ایستاری با (ضریب اثر ۰/۷۷ و عدد معناداری ۹/۷۱) بیشتر از عوامل ساختاری و در ابعاد عوامل ایستاری، بعد زبان و گویش با (ضریب اثر ۰/۹۷ و عدد معناداری ۱۷/۲۶) بیشترین میزان تأثیر را داشته و در رتبه اول قرار گرفته‌اند.

واژگان کلیدی: فرهنگ سیاسی، جامعه سنتی، فرهنگ قومی، ساختار-کارگزار، کرمانشاه.

۱- استادیار روابط بین الملل دانشگاه امام علی (ع)، تهران، ایران (نویسنده مسئول)
jalaltorkashvand56@yahoo.co

۲- دانشیار گروه آموزشی روابط بین الملل، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه خوارزمی
ghkarimi@khu.ac.ir

مقدمه

مشـــارکت، نیـــروی حیاتـــی دمکراســـی(تیموری و همـــکاران، ۱۳۹۹: ۲۷۳) و بـــر اسـاس آن می‌تـوان هویـت سیاسـی افـراد را بـه صـورت عـلمی مـورد مـطالعه قـرار داد(امام‌جمعـه‌زاده و کرمـی راد، ۱۳۹۱: ۱۰). رفتـار انتخاباتـی افـراد جامعـه، می‌توانـد در جهـت حمایـت، اصـلاح و تغییـر بنیـادی نظـام اجتماعـی صـورت پذیـرد و ایـن از مهمتریـن وجوهـی اسـت کـه نـوع جامعـه سیاسـی را معلـوم می‌سـازد و چـگونگی سـاختار کلـی آن را تبییـن می‌کند(عیوضـی، ۱۳۸۲: ۳۵). بنابرایـن، درک اینکـه چـرا افـراد حاضـر بـه رأیـدادن می‌شـوند و چـه عواملـی محـرک آنهـا بـرای مشـارکت سیاسـی اسـت، می‌توانـد بـرای تصمیم‌گیـری در حوزه‌هـای سیاسـی، اقتصـادی و اجتماعـی مفیـد باشـد(تیموری و همـکاران، ۱۳۹۹: ۲۷۳). انتخابـات[1] بـه عنـوان روندی کـه طـی آن فـردی از میـان گـروه بزرگتـر برگزیـده می‌شود(درسـتی، ۱۳۹۸: ۱۰۰؛ Anartin, 2018: 309) در بسـیاری از مناطـق شـهری و روسـتای در سـطح کشـور، بیـش از آنکـه متاثـر از مولفه‌هـای عقلانی-بوروکراتیـک باشـد؛ تحـت تاثیـر مولفه‌هـا و عوامـل مختلـف سـاختاری از قبیـل نحـوه توزیـع قـدرت، چگونگـی و کیفیـت روابـط سیاسـی غیررسـمی و نهایتـا عناصـر غیرشـفاف از یـک سـو و عوامـل ایسـتاری ناشـی از فرهنـگ قومـی و قبیلـه‌ای و مـوارد مشـابه دیگـری می‌باشـد بـه طـوری کـه در ایـن مـیان، نـقش برخـی عوامل کمتـر و برخـی دیگـر از ارزش تاثیرگذاری بیشـتری برخـوردار اسـت. در ایـن بیـن، افـراد پیـش از هـر چیـز منافـع قومـی و قبیلـه ای را در نظـر میگیرنـد و منافـع ملّـی پـس از آن قـرار دارد و در انتخابـات بـه جـای توانایـی، دانـش و بینـش، راسـت گویـی و درسـت کـرداری، تجربـه، آشـنایی بـه مسـائل جهانـی، واقـع گرایـی، اسـتواری و بردبـاری نامزدهـا، بیشـتر زبـان، قومیّـت، شـهر و و منافع شـخصی و . . .کاندیداها مـورد تـوجّه قـرار میگیرد البته تاثیرگـذاری ایـن عـوامل ثابـت نیسـت؛ بلکـه در مناطـق گوناگـون نتایـج متفاوتـی را درپـی دارد؛ بـنابراین مـجموعه‌ای از عوامـل سـاختاری و ایسـتاری، باعـث تغییـر نگـرش انتخاباتی افـراد میشـود(جمعه‌زاده و کرمـی‌راد، ۱۳۹۱: ۱۰). اصـولا بررسـی رفتـار انتخاباتـی رای‌دهنـدگان کاری بسـیار دشـوار میباشـد و متغیرهـای مسـتقل بسـیاری در حـوزه هـای مختلفـی مثـل علـم سیاسـت، جامعـه شناسـی و جامعـه شناسـی سیاسـی،

1- election

فرهنگ دیپلماسی
سال سوم، شماره۱، پیاپی ۷، بهار و تابستان ۱۴۰۳
آسیب‌شناسی رتبه‌بندی‌شاخصه‌های ساختاری و ایستاری موثر بر رفتار رای‌دهی در انتخابات مجلس و شورای شهر و روستا (مطالعه موردی؛ کرمانشاه)

روانشناسی و روانشناسی اجتماعی، تاریخ و ارتباطات و آمار، در جهت‌دهی به رفتارهای انتخاباتی مردم موثر هستند(عزیزیانشریفآبادی، ۱۳۹۲: ۵).

آنچه بیش از بیش، بررسی امر انتخابات را در شهرهای مختلف کانون توجه قرار میدهد وجود فرهنگ‌ها و اقوام و زبان و گویش و آیین و مذاهب و نهادهای مختلف و متنوع و به طور کلی عوامل ساختاری و ایستاری مختلفی است که جدا از چالش‌های فراروی دولت‌مدرن که برگرفته از مبحث جهانی‌شدن است سطح تحلیل رفتار سیاسی فرد و گروه و شهر و استان و کشور کماکان از مطالب مورد توجه مباحث جامعه شناسی است و دیگری خود موضوع توسعه سیاسی است که چون از مفاهیم درونی است که به تازگی وارد ادبیات سیاسی شده؛ و بررسی آن در مناطق کمتر توسعه‌یافته و دوردست در اولویت نبوده یا کمتر مورد توجه قرار گرفته است و هم اکنون نیز در ابعاد مختلف در خصوص توسعه‌سیاسی با مشکلات فراوانی روبرو می‌باشد و نیز شکاف طبقاتی در میان کشورها و همچنین میان تقسیمات داخلی کشورها روزبه‌روز عمیقتر و شدیدتر می‌شود(نظم‌فر و همکاران، ۱۳۹۷: ۲۹۸) از طرف دیگر جامعه ایران، اینک در مرحله گذار از جامعه سنتی به جامعه متجدد قرار دارد. فرهنگ سیاسی ما نیز به تبعیت از این مرحله گذار، میان دو شکل متضاد فرهنگ تبعی و فرهنگ مشارکتی به سر می‌برد؛ و روی هم افتادن لایه‌های فرهنگی گاه متضاد، منجر به نابسامانی فرهنگ سیاسی در جامعه گردیده است و برای پایان بخشیدن به این درهم‌ریختگی در فرهنگ سیاسی، و ایجاد شرایط اولیه دگرگونی و تحول در زندگی سیاسی، ناگزیر باید عناصر مقوم و مؤلفه‌های آن را به طور موشکافانه‌ای شناخت و آن را مورد نقادی قرار داد.

بر این اساس، این پژوهش به دنبال این است که مهمترین عوامل و موانع ساختاری و فرهنگی انجام یک رفتار رایدهی مبتنی بر عقلانیت فردی و اجتماعی، در چارچوب منافع بلندمدت منطقه ای و کشوری مرتبط با رفتار رای‌دهی شهروندان را در قالب چهار مولفه ایستاری(فرهنگی) شامل: فرهنگ و جامعه پذیری سیاسی، قومیت و نژاد، زبان و گویش، مذهب و دین و پنج مولفه ساختاری شامل: احزاب و نهادهای مدنی، پایگاه و نظام ناقص طبقاتی، مناسبات اقتصادی و روابط شهر و روستا، سازماندهی و نهادینگی سیاسی و تراکم اماکن و تشکل های نظامی مورد بررسی قرار دهد و در این پژوهش به دنبال این مسایل هستیم که تا چه میزان عقلانیت فردی و اجتماعی بر رفتار رای‌دهی در انتخابات مجلس شورای اسلامی و شوراهای شهر و روستا تاثیرگذار می‌باشد و اینکه رابطه بین شاخصه های ساختاری و ایستاری بر رفتار رای‌دهی شامل: فرهنگ و جامعه پذیری سیاسی، قومیت و نژاد، زبان و گویش، مذهب و دین و احزاب و نهادهای مدنی و پایگاه و نظام ناقص طبقاتی

و مناسبات اقتصادی و روابط شهر و روستا و سازماندهی و نهادینگی سیاسی و تراکم اماکن و تشکل‌های نظامی بر اساس الگو چگونه است.

در این پژوهش سوال اصلی تحقیق عبارت از:

- مهمترین عوامل و موانع ساختاری و فرهنگی انجام یک رفتار رای‌دهی مبتنی بر عقلانیت فردی و اجتماعی در چارچوب منافع بلندمدت منطقه ای و کشوری کدامند؟

۱-ادبیات پژوهش و پیشینه تحقیق

در جهان، بیشترین مطالعات در این حوزه در ایالات متحده آمریکا انجام می‌شود و در سایر کشورهای غربی نیز مثل انگلستان، فرانسه و ایتالیا به طور جدی به این حوزه مطالعاتی توجه کرده‌اند. در جمهوری‌اسلامی‌ایران نیز بررسی رفتار انتخاباتی، یک حوزه نسبتا جدید پژوهشی به شمار می‌آید و بطور کلی دراین‌راستا مطالعات نسبتا متنوع و گاه جسته گریخته‌ای صورت گرفته است.نخستین منبعی که میتوان در این زمینه بررسی کرد؛

مقاله‌ای با عنوان «پیشرانه‌ای فرهنگی ناپایداری، واکاوی پدیدارشناسانه رفتار رایدهی در انتخابات مجلس شورای اسلامی»(شریفی و همکاران، ۱۴۰۱)،نتایج نشان داد که عواملی چون تحریک هیجانات قومی، همرنگی با جماعت، نابرابری شناختی و فرهنگ جوانی در ناپایداری رفتار رای‌دهی نقش قابل توجهی دارد.

دومین منبع، مقاله‌ای با عنوان «بررسی تأثیر دین‌داری بر گرایش به رفتار انتخاباتی شهروندان اصفهانی با تأکید بر نظام مردم‌سالاری‌دینی»(یزدخواستی و همکاران، ۱۳۹۴) پرداخته است و نتایج به‌دست‌آمده نشان می‌دهد که بیشترین مقدار تأثیرگذار، بعد اعتقادی دین‌داری با بعد میزان مشارکت رفتار انتخاباتی بوده است.

در منبعی دیگر با عنوان «الگویی برای تبیین رفتار رایدهی بین نسلی ایرانیان، مطالعه موردی شهر اصفهان»(نجفی و محمدیفر، ۱۴۰۰) نتایج کلی پژوهش نشان می‌دهد که الگوی رفتار رای‌دهی ایرانیان ماهیتی پویا و نه ایستا دارد.

در مقاله‌ای دیگر با عنوان «بررسی تکنیک‌های انتخاباتی»(باقرپور ولاشانی و همکاران، ۱۴۰۲)، نتایج نشان‌دهنده این است که فعالیت‌های کاندیدهای با سابقه حضور در شوراهای قبل، توسط رای‌دهندگان مورد

بازبینی قرار می‌گیرد و این موضوع ایشان نقش بسزایی دارد.

در مقاله ای دیگر با عنوان «تبیین رفتار رای‌دهی مردم تهران در انتخابات‌های اخیر»(زارعزاده ابرقویی، ۱۳۹۶) در بعد میزان مشارکت، بر عامل افزایش احساس اثرگذاری اقشار طبقه متوسط روبه‌بالا و بالای تهران تاکید شده است. در بعد مشارکت نیز اعتقاد بر این است که اصلاح‌طلبان توانستند در انتخابات تهران پیروز شوند، تنها به این دلیل که توانستند پایگاه و اقشار اجتماعی متمایل به خود را بسیج کنند و پای صندوق رای آورند.

در پژوهشی دیگر با عنوان «بررسی رفتار رأی‌دهی جوانان ۱۸ تا ۲۹ سال شهر مشهد با تأکید بر تأثیر شبکه‌های اجتماعی»(سلطانی، ۱۳۸۷) به این نتایج رسید که ویژگی‌های کارکردی، تعاملی و ساختی شبکه و ویژگی‌های اجتماعی مورد بررسی اعضای شبکه بر رفتار رأی‌دهی پاسخگویان تأثیرگذار است و در بین تمام شاخص‌های مورد مطالعه بیشترین تأثیرگذاری مربوط به متغیر ترجیحات سیاسی است.

در منبع دیگری با عنوان «بررسی رفتار انتخاباتی قوم عرب خوزستان»(حسنپور، ۱۳۸۹) از میان متغیرهای تأثیرگذار بر رفتار رأی‌دهی قوم عرب خوزستان، مقوله قومیت(اعم از هویت و مطالبات قومی) از مهمترین اولویت برخوردار است.

مور[1](۱۳۹۵)، با کتاب «ریشه‌های اجتماعی دیکتاتوری و دموکراسی[2]» به ترجمه حسین بشیریه به کشف راه‌های مختلف توسعه و نوسازی و قوانین تحول سیاسی و اجتماعی در نقاط مختلف جهان است. نویسنده، عوامل داخلی توسعه و عقب‌ماندگی را عوامل اصلی می داند و در ادامه، انواع گوناگون ساختار اجتماعی و اقتصادی و ریشه‌ها و نتایج سیاسی گوناگون آنها را مورد بررسی قرار می‌دهد.

پروفسور برتران بدیع(۱۳۹۳)، با کتاب «توسعه سیاسی[3]» به ترجمه دکتر احمد نقیب زاده در قالب نه فصل به مباحث توسعه سیاسی پرداخته شده است که با مقدمه ژرژ لاوو[4] آغاز شده و درباره سنت‌های ارگانیسیسم و تکامل‌گرایی در نظریه توسعه‌گرایی، نیز اصول مسلمی که این سنت‌ها بر آن بنا شده‌اند، پرداخته است.

1- Moore
2- Social roots of dictatorship and democracy
3- political developement
4- George lavou

آلموند[1] و همکاران(۱۳۸۱)، در کتاب «چارچوبی نظری برای بررسی سیاست تطبیقی[2]» با قلم علیرضا طیب(مترجم) با تأکید بر مفهوم اجتماعی‌شدن یکی از بهترین پژوهش‌ها در عرصه تحلیل‌های مربوط به فرهنگ‌سیاسی است و تلاش آلموند بر آن بوده است که بر پایه نظام‌ها، نقش‌ها، اجتماعی شدن سیاسی و وابستگی درونی نظام‌ها به یکدیگر، فرهنگ سیاسی را تبیین کند.

هابرماسف یورگن[3](۱۹۶۲)، با کتاب «دگرگونی ساختاری حوزه عمومی[4]» با ترجمه جمال محمدی در سال ۱۳۸۴ یک نوع ترکیب بین تحلیل‌های کلان‌نگر تحولات ساختاری و فرایندهای تفسیری کسب معنا توسط کنشگران، به علاوه‌ی یک نوع تلفیق موضوعی(اقتصاد، سیاست و جامعه‌شناسی) صورت گرفته است.

هاوگن[5](۱۳۸۸)، با کتاب «رفتار انتخاباتی در ایران[6]»، با مترجمی علی دارابی عناصر و عوامل تأثیرگذار بر چگونگی و میزان مشارکت مردم در انتخابات ریاست جمهوری را بررسی کرده است. به باور وی، تحلیل الگوی جامعه‌شناختی و روانی-سیاسی از اهمیت و ارزش بیشتری نسبت به الگوهای دیگر برخوردار است.

برمن[7](۱۳۹۲)، در کتاب «تجربه مدرنیته[8]» با ترجمه مراد فرهادپور در واقع تلاش کرده در پنج قسمت، دنیای مدرن و فرهنگ مدرنیستی را برای مخاطبانش به تصویر کشده البته وی به بخش اعظمی از تاریخ تجربه-ی مدرنیته در کشورهای جهان سوم بیتوجه بوده و پدیده‌ی استعمار را نادیده انگاشته و آن را مسکوت گذاشته است به ویژه، در اثر وی تمام افراد به گونه‌ای برابر در جامعه حضور پیدا کرده‌اند و خبری از تفاوت‌های جنسیتی، نژادی، طبقاتی و... وجود ندارد.

سال سوم، شماره۱، پیاپی ۷، بهار و تابستان ۱۴۰۳
آسیب‌شناسی رتبه‌بندی‌شاخصه‌های ساختاری و ایستاری موثر بر رفتار رای‌دهی در انتخابات مجلس و شورای شهر و روستا (مطالعه موردی؛ کرمانشاه)

۲- مبانی مفهومی و نظری تحقیق

1- Almond
2- Adaptive policy
3- Habermasso Jurgen
4- The structural change of the public domain
5- Haugen
6- Electoral Behavior in Iran
7- Berman
8- Experience of modernity

رفتار رای‌دهی

برای تبیین مشارکت‌سیاسی و اصولاً هر گونه رفتارسیاسی در کلی‌ترین سطح، دو دیدگاه رقیب وجود دارد: اول: انتخاب عاقلانه و دوم؛ مکتب جامعه‌شناختی. در مکتب انتخاب عاقلانه که آنتونی داونز[1] مهمترین نظریه‌پرداز آن است، هر رأی‌دهنده بالقوّه بر اساس محاسبه عقلانی عمل می‌کند و در جریان مبارزه‌انتخاباتی با ارزیابی دولتی که بر سر کار بوده و مقایسه آن با ادعاها و برنامه‌های احزاب مخالف و با در نظر گرفتن منافعی که انتظار می‌رود از پیروزی این یا آن حزب عاید شخص او شود دست به گزینش می‌زند(غفاری هشجین و همکاران، ۱۳۸۹: ۲۰۷-۲۴۰). اولسن[2] عقلانیت را عامل قوی برای مشارکت سیاسی می‌داند(راش، ۱۳۷۷: ۱۳۶).

اما الگوی اصلی جامعه‌شناختی بر این باورند که ساختارها و وضعیت، جهت‌گیری‌های سیاسی مردم را تحت تأثیر قرار می‌دهند و آنها دارای گرایش‌های ثابتی هستند که ریشه در محیط خانوادگی، زندگی شغلی و محیط فرهنگی آنان دارد(ایوبی، ۱۳۷۷: ۱۶- ۱۷) .

از این دیدگاه، ساختار اجتماعی، فرهنگی و بافت‌اجتماعی دست‌به‌دست هم می‌دهند و گرایش سیاسی خاصی را بر یک منطقه حاکم می‌کنند و این گرایش تا سالیان دراز در این مناطق باقی می‌ماند. در مکتب جامعه‌شناختی، عمل فردی و گروهی برگرفته شده از ارزش‌ها و هنجارهای موجود در جامعه است؛ لذا تحلیل مشارکت سیاسی در پرتو مطالعه عواملی چون شرایط جامعه‌پذیری‌سیاسی افراد، فرهنگ‌سیاسی، سیستم‌های‌گروهی و سایر شرایط مربوط به محیط اجتماعی امکان پذیر می‌شود(سید امامی، ۱۳۸۶ :۶۵). در مورد انتخاب نظریه ساختار-کارگزار آلموند باید این نکته را ذکر کرد که، تبیین پدیده‌های اجتماعی، از یک طرف تبیین مقاصد، افکار، آرزوها و منطق رفتار بشری بسیار مشکل است؛ چرا که عامل انسان تا حدی یک عامل مختار است و می تواند تصمیم‌های منحصر به فردی اتخاذ کند که با هیچ یک از نظریه های روانشناختی و جامعه‌شناختی قابل تبیین نباشد، از طرفی نیز همین عاملِ مختار تا حد زیادی در داخل یک جامعه و در درون شبکه پیچیده‌ای از روابط انسانی، روابط اجتماعی، ساختارهای ذهنی و عینی قرار گرفته است که بر تصمیم‌گیری‌های او تأثیر می‌گذارند. از این رو هر تبیینی از پدیده های جهان اجتماعی ناچار است وجوه گوناگون آنها را مدنظر قرار دهد وگرنه قادر نخواهد بود توضیح قانع‌کننده و رضایت‌بخشی از یک

1- Anhtony Downs
2- Olson

سال سوم، شماره۱، پیاپی ۷، بهار و تابستان ۱۴۰۳
آسیب‌شناسی رتبه‌بندی‌شاخصه‌های ساختاری و ایستاری موثر بر رفتار رای‌دهی در انتخابات مجلس و شورای شهر و روستا (مطالعه موردی؛ کرمانشاه)

پدیـده ارائـه دهـد و دگرگونیهـای احتمالـی آن را در آینـده پیش‌بینـی کنـد. کـه یکـی از شناخته‌شـده تریـن صاحب‌نظـر در ایـن دیـدگاه در زمینـه فرهنـگ سیاسـی، گابریـل آلمونـد و تحلیل‌هـای مربـوط بـه آن اسـت و دلیـل انتخـاب ایـن رویکـرد نیـز آن بـوده اسـت کـه از یـک تحلیـل تک‌بُعـدی اجتنـاب گـردد.

عوامل ساختاری موثر بر رفتار رای‌دهی

بسـیاری از خصیصه‌هـای مهـم جوامـع مثـل سـازماندهی‌های پایـدار و فرآینـد تغییـر را می‌تـوان معلـول ویژگـی سـاختارهای خاصـی دانسـت؛ و می‌تـوان گفـت: «سـاختار یعنـی آن ویژگـی‌ای از نظـام اجتماعـی کـه در طـول زمـان و بـه مـدت طولانـی پایـدار مـی مانـد و از واحدهایـی کـه در آن واجـد نقـش هسـتند، مسـتقل می‌باشد»(هاشـمی،۱۴۰۰: ۴۳).

از نظـر آلمونـد، سـاختارهای سیاسـی[1]، راه‌هـای سـازمان‌یافته انجـام فعالیت‌هـای سیاسـی توسـط افـراد هسـتند. آشـکارترین سـاختارها، نهادهـای سیاسـی همچـون احـزاب، انتخابـات، قـوای مقننـه، قـوای مجریـه و دیوان‌سـالاری‌ها هسـتند و از طریـق کارویـژه کارگـزاران سیاسـی[2] تعییـن می‌شـوند کـه چـه افـرادی بـرای احـراز عضویـت فعـال ایـن سـاختارها برگزیـده می‌شـوند و بـرای چـه مدتـی در ایـن جایـگاه باقـی می‌مانند(آلمونـد و همـکاران، ۱۳۸۱: ۸۷).

همچنیـن او سـاختارها را فعالیت‌هـای قابـل مشـاهده‌ای کـه سیسـتم را میسـازند تعریـف می‌کند(چیلکـوت، ۱۳۹۳: ۲۶۹؛ Almond and Powell, 1966: 21).

از نظـر پارسـونز نیـز: «سـاخت عبـارت اسـت از آرایـش عناصـر یـک نظـام اجتماعـی بـه ترتیبـی کـه میتـوان ایـن آرایـش را از نوسـانات ناشـی از روابـط نظـام بـا محیـط ایمـن دانست»(توسـلی، ۱۳۶۹: ۱۸۶؛ آلغفـور، ۱۳۸۸: ۹۷-۱۰۲). بدین‌بیانکـه از نظـر او نظـام اجتماعـی دارای دو جنبـه اسـت: جنبـه ایسـتا بـه نـام «سـاخت»، و جنبـه پویـا و متحـرک بـه نـام کارکرد.(دوئرتـی و فالتزگـراف، ۱۳۷۲، ۲۳۰).

آلمونـد و پـاول در رابطـه بـا سـاختار سیاسـی می‌نویسند:«سـاختارهای سیاسـی بـه معنـی شـیوه‌های منظـم اجـرای فعالیت‌هـای سیاسـی از سـوی مـردم می‌باشـد و آشـناترین سـاختارهای سیاسـی عبارتنـد از: نهادهـای سیاسـی، از قبیـل احـزاب، انتخابـات، قـوای مقننـه، مجریـه و تشـکیلات اداری(Johari, 2020:87). جامعه‌شناسـان هماننـد آلمونـد بـه عوامـل متعـددی اشـاره می‌کننـد کـه بـر مشـارکت‌انتخاباتی‌و شـرکت در انـتخابات تـاثیرگذار اسـت:

1- Political recruitment
2- Political structtures

۱- درآمد: لیپست نشان می‌دهد که طبقات اجتماعی با درآمدهای بالا مشارکت بیشتری از طبقات پایین دارند(کاظمی،۱۴۰۰: ۸۷).

۲- مذهب: اعتقادات مذهبی منبع ارزش‌های سیاسی و اجتماعی است.(طالبان و میرزایی، ۱۳۸۹: ۴۱-۴۰). در مراحل اولیه، مذهب منبع اصلی تغییر ساختار سیاسی ایران معاصر بوده است؛ ولی در مراحل بعدی، سنت جایگزین آن شده است(آلغفور، ۱۳۸۸: ۹۷-۱۰۲).

۳- تحصیلات: باسوادها نوعا آرزوهای بیشتری دارند و از حکومت در خواسته‌ای بیشتری دارند(یزدخواستی ، ۱۴۰۱: ۷۷).

۴- جنسیت: جنسیت مشارکت زنان اغلب منفعلانه، برانگیخته و در سطح توده هاست(بشیریه، ۱۳۸۲: ۳۷۸) و روی هم رفته زن‌ها نسبت به مردها تا حدودی راست‌گراتر هستند(فتحیآشتیانی، ۱۳۸۵: ۵۹ -۵۸).

۵- جغرافیای انتخابات و محل سکونت: مناطق پائین شهر بیشتر جذب سیاست‌های اقتصادی و مناطق بالای شهر بیشتر جذب سیاستهای فرهنگی در انتخابات می شوند(رضی، ۱۳۸۰: ۲۲۸).

۶- خانواده: برنارد برلسون[1] و همکارانش تخمین می‌زنند که در میان بزرگسالان نود درصد از کسانی که رای میدهند همان کاندیدایی را بر می‌گزینند که والدینشان انتخاب کرده‌اند(آلغفور، ۱۳۸۸: ۹۷-۱۰۲).

۷- جامعه‌پذیریسیاسی: مایهٔ تکوین شخصیت و تربیت سیاسی انسان‌ها می شود(ایمان، ۱۳۷۶: ۱۴) و از نظر آلموند جامعه پذیری‌سیاسی[2] طی آن ایستارهای‌سیاسی فرد در کودکی شکل می‌گیرد(آلموند و پاول و مونت، ۱۳۸۱: ۵۷-۵۹ ؛ Almona and verba, 1963, p12). از نظر آلموند[3] فرایند جامعه‌پذیری‌سیاسی هرگز واقعاً پایان نمی‌پذیرد و در سراسر زندگی فرد ادامه می‌یابد(غفاری هشجین و همکاران، ۱۳۸۹: ۲۰۷-۲۴۰).

آلموند عاملان جامعه‌پذیری‌سیاسی[4] را خانواده، مدرسه، نهادهای مذهبی، گروه همسالان[5]، حرفه(طبقه و منزلت اجتماعی)، رسانه‌های جمعی،گروه‌های نفوذ، احزاب سیاسی(Almona and verba, 1963, p12؛ آلموند و پاول و مونت، ۱۳۸۱: ۷۱)، تماس مستقیم با ساختارهای حکومت را میداند(- بنی فاطمه، سمیه‌السادات

1 - Bernard Berleson
2 -Political Socialization
3 - Almond
4 - Agents of Political Socialization
5 - Peer group

فرهنگ دیپلماسی
سال سوم، شماره۱، پیاپی ۷، بهار و تابستان ۱۴۰۳
آسیب‌شناسی رتبه‌بندی‌شاخصه‌های ساختاری و ایستاری موثر بر رفتار رای‌دهی در انتخابات مجلس و شورای شهر و روستا (مطالعه موردی؛ کرمانشاه)

ومحمدحسین پناهی lamer, 2021, p183؛ آلموند و پاول و مونت، ۱۳۸۱: ۶۹).

۸- سن:گفته میشود آراء افرادسالخورده متمایل به احزاب محافظه‌کار و دست راستی و قشرهای‌جوان کمتر آرایشان بیشتر به احزاب چپ و چپ میانه متمایل است(کتابی، ۱۳۸۴: ۱۶۲).

۹- طبقه اجتماعی: میان انتخاب های سیاسی و سطح زندگی، همبستگی فراوانی وجود دارد(دوورژه، ۱۳۸۶: ۱۱۰).

۱۰- قومیت: پیپا نوریس[1] و رابرت متز[2] در مطالعات خود از ۱۲ کشور آفریقایی معتقدند کلید و پایه فهم رفتارهای انتخاباتی و حزبی در جوامع کشاورزی، سنتی و در حال گذار به دموکراسی، پدیده قومیت است(مقصودی، ۱۳۸۵: ۸۷).

۳-عوامل فرهنگی و فرهنگ سیاسی

نظریههای فرهنگ سیاسی[3]، به‌عنوان ابزاری برای انتقال بحث از سطح تحلیل روانشناسانهٔ خرد و فردی به سطح اجتماعی و فرهنگ‌محور، در قلب تحلیل‌ها و نظریه‌پردازی های توسعه‌سیاسی مورد توجه واقع شد(چلیکوت،۱۳۷۷: ۳۲۳). «در سنت انگلیسی-فرانسوی، مفهوم فرهنگ اغلب مترادف با تمدن به کار می‌رود»(نیکلاس آبرکرامبی و دیگران، ۱۳۶۷: ۱۰۱). همچنین ادوارد تایلر[4] «فرهنگ یا تمدن... کلیت درهم بافته‌ای است شامل: دانش، دین، هنر، قانون، اخلاقیات، آداب و رسوم و هرگونه توانایی و عادتی که آدمی همچون عضوی از جامعه به دست می‌آورد(آشوری، ۱۳۵۷: ۳۹). محمدعلی‌اسلامی‌ندوشن فرهنگ، جنبه ذهنی، معنوی و فردی دارد(آل غفور، ۱۳۸۸: ۹۷-۱۰۲) باتامور[5](باتامور، ۱۹۵۲: ۷۹)، موریس دوورژه[6](دوورژه، ۱۳۶۷: ۱۶۰) و اوسکو گیروشه[7](گیروشه، ۱۳۶۶: ۶۶) همین نظر را ارائه داده‌اند.

در قرآن کریم آمده است: کُلٌّ یَعْمَلُ عَلی شاکِلَتِه(سوره اسراء، آیه ۸۴) و ذیل همین آیه در تفسیرالمیزان رفتار انسان مترتب بر خوی و اخلاق او(از کوزه همان برون تراود که در اوست) دانسته شده است؛ البته به گونه ای که انسان مقید می شود تا به مقتضای آن رفتار نماید(طباطبائی، ۱۳۷۱: ۱۹۶-۱۸۵). برهمین‌مبنا نیز می‌توان اذعان نمود فرهنگ‌سیاسی مجموعه‌ی

1 - Pepe Norris
2 - Robert Metz
3 - Political Culture
4 - Edward Tyler
5 - Batamor
6 - Maurice Doverge
7 - Osco Gyrosh

سال سوم، شماره۱، پیاپی ۷، بهار و تابستان ۱۴۰۳
آسیب‌شناسی رتبه‌بندی‌شاخصه‌های ساختاری و ایستاری موثر بر رفتار رای‌دهی در انتخابات مجلس و شورای شهر و روستا (مطالعه موردی؛ کرمانشاه)

نگرش‌ها و ارزش‌هایی است که بر فرآیند و زندگی سیاسی شکل می‌بخشند. در حقیقت فرهنگ‌سیاسی متأثر از فرهنگ عمومی یک جامعه بوده و مفهومی

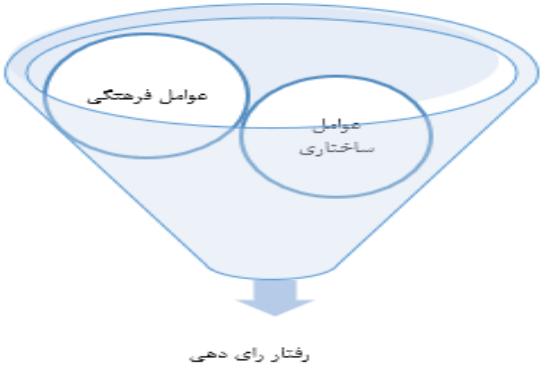

می چون
د(دارایی،
، عبارت
سی نظم
یاسی در

ماعی در
گرایشات
۱۱).

گابریل آلموند درسال ۱۹۵۶، واژه فرهنگ سیاسی را نخستین بار در علم سیاست به کار برد: «هر نظام سیاسی شامل الگوی خاصی از سمت‌گیری‌ها به سوی عمل سیاسی است و فکر میکنم که بهتر است این الگو را «فرهنگ‌سیاسی» بنامیم(Almond, 1956.P.396؛ چیلکوت، ۱۳۹۳: ۳۴۵). از نظر آلموند و پاول، فرهنگ سیاسی عبارت است: از الگوی ایستارها و سمتگیری فردی اعضای یک نظام در قبال سیاست، و نیز قلمرویی ذهنی که شالوده‌ساز و معنا بخش کنش‌های سیاسی می‌باشد(چیلکوت، ۱۳۹۳: ۳۴۶؛ Almmond and Powell, 1906: 50).

درحقیقت انواع فرهنگ سیاسی براساس دو محور قابل تشخیص است؛ یکی بر اساس محور نوع جهت‌گیری‌های فردی نسبت به نظام سیاسی که عبارتند از: نگرش ادراکی، ارزشی و احساسی. دوّم، بر اساس محور موضوع جهت‌گیریها که عبارتند از: اشخاص حاکم، سیاست‌های حکومتی و ساختارهای حکومتی(بشیریه، ۱۳۸۲: ۱۶۲).

۴-روش پژوهش

پژوهش حاضر از نظر کنترل پژوهش، یک بررسی پیماشی است. از نظر هدف، یک بررسی کاربردی است که در تابستان ۱۳۹۷ صورت گرفته است. جامعه مورد بررسی پژوهش شهروندان شهر کرمانشاه می‌باشد که در سال ۱۳۹۶ طبق آمار رسمی جمعیت رای‌دهنده آن ۸۰۵۲۶۳ نفر واجد شرایط رای دهی که شامل افراد بالای ۱۸ سال برآورد شده است. به منظور تعیین حجم نمونه بر اساس فرمول کوکران نمونه‌ای به تعداد ۵۰۰ نفر به دست آمد. در این راستا تعداد ۵۲۰ پرسشنامه در بین شهروندان بالای ۱۸ سال شهر کرمانشاه پخش شد که به دلیل زایل شدن پارهای از پرسشنامه‌ها هنگام گردآوری داده‌ها و عدم امکان استفاده از آن‌ها و همچنین پرت بودن داده‌ها و حذف آنها، ۵۰۰ پرسشنامه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. برای حجم نمونه بر اساس فراوانی جمعیت پرسشنامه تقسیم گردید و جهت نمونه‌گیری از روش نمونه‌گیری تصادفی استفاده شده است و از آنجا که این پژوهش به بررسی وضع موجود میپردازد در قلمرو پژوهش‌های توصیفی قرار دارد. و از آنجایی که به بررسی رابطه بین عوامل ساختاری و ایستاری و رفتار رای دهی میپردازد، پژوهشی ازنوع همبستگی می‌باشد. پژوهش حاضر نیز بر حسب هدف، کاربردی و از شاخه اکتشافی- پیمایشی است. زیرا با هدف کاربردی نمودن یک زمینه خاص علمی تلاش دارد پیش نیازهای اجرای موضوع پژوهش را در عمل بررسی نماید. جهت گردآوری اطلاعات در زمینه مبانی نظری و ادبیات پژوهش موضوع، از منابع کتابخانه ای، مقالات، کتاب‌های دسته اول و نیز از شبکه‌جهانی‌اطلاعات بهره گیری گردید. ابزار گردآوری اطلاعات داده‌ها، پرسشنامه محقق ساخته ۴۵ مؤَلفه‌ای(۱۳ سوال جمعیت شناسی و ۱۹ سوال از عوامل ساختاری و ۱۳ سوال از عوامل ایستاری) که در قالب سؤالات باز و بسته مبتنی بر طیف لیکرت تنظیم شده است. در خصوص روایی[1] و پایایی[2]، در این

1- Validity
2- Reliability

جدول ۱. جدول آماره‌های توصیفی متغیرهای جمعیت‌شناختی

		جنسیت	سن	تحصیلات	شغل	تاهل	منزل	درامد
تعداد کل	تعداد	۴۹۸	۴۹۸	۵۰۰	۴۹۹	۴۹۷	۵۰۰	۴۹۹
	بدون پاسخ	۲	۲	۰	۱	۳	۰	۱
میانگین		۱.۳۷۳۵	۲.۳۳۱۳	۳.۴۴۰۰	۵.۳۷۵۵	۱.۷۶۴۶	۲.۴۹۴۰	۳.۵۱۹۳
میانگین انحراف استاندارد		۰.۰۲۱۷۰	۰.۰۴۲۷۵	۰.۰۶۴۴۸	۰.۱۲۱۰۵	۰.۰۲۸۳۰	۰.۰۶۳۹۷	۰.۰۴۳۸۶
میانه		۱.۰۰۰۰	۲.۰۰۰۰	۳.۰۰۰۰	۶.۰۰۰۰	۲.۰۰۰۰	۲.۰۰۰۰	۴.۰۰۰۰
مد(نما)		۱.۰۰	۲.۰۰	۳.۰۰	۷.۰۰	۲.۰۰	۲.۰۰	۳.۰۰
انحراف استاندارد		۰.۴۸۴۲۲	۰۰.۹۵۴۰۰	۱.۴۴۱۷۲	۲.۷۰۴۰۹	۰.۶۵۰۹۵	۱.۴۳۰۴۵	۰.۹۷۹۷۰
واریانس		۰.۲۳۴	۰.۹۱۰	۲.۰۷۹	۷.۳۱۲	۰.۳۹۸	۲.۰۴۶	۰.۹۶۰
چولگی		۰.۵۲۵	۰.۵۹۴	۰.۵۰۹	۰.۱۹۷	۰.۹۵۹	۰.۷۶۳	-۰.۵۱۵
کشیدگی		-۱.۷۳۲	۰.۱۶۰	-۰.۵۶۰	-۰.۱۰۸	۲.۷۷۴	-۰.۴۰۵	۰.۳۴۷
دامنه		۱.۰۰	۴.۰۰	۶.۰۰	۱۱.۰۰	۳.۰۰	۵.۰۰	۴.۰۰
مینیمم		۱.۰۰	۱.۰۰	۱.۰۰	۱.۰۰	۱.۰۰	۱.۰۰	۱.۰۰
ماکزیمم		۲.۰۰	۵.۰۰	۷.۰۰	۱۲.۰۰	۴.۰۰	۶.۰۰	۵.۰۰
جمع		۶۸۴.۰۰	۱۱۶۱.۰۰	۱۷۲۰.۰۰	۲۶۸۴.۰۰	۸۷۷.۰۰	۱۲۴۷.۰۰	۱۷۶۶.۰۰

بـــودن از آزمون‌هـــای ناپارامتریـــک.

سال سوم، شماره۱، پیاپی ۷، بهار و تابستان ۱۴۰۳
آسیب‌شناسی رتبه‌بندی‌شاخصه‌های ساختاری و ایستاری موثر بر رفتار رای‌دهی در انتخابات مجلس و شورای شهر و روستا (مطالعه موردی؛ کرمانشاه)

1-Divergent
2- Pre-Test

		احزاب و نهادهای مدنی	پایگاه و نظام طبقاتی اجتماعی	مناسبات اقتصادی روابط شهر و روستا	سازماندهی و نهادینگی سیاسی	تراکم اماکن و تشکل های نظامی	ساختاری
تعداد کل	تعداد	۵۰۰	۵۰۰	۵۰۰	۵۰۰	۵۰۰	۵۰۰
	بدون پاسخ	۰	۰	۰	۰	۰	۰
میانگین		۲.۵۹۵۷	۲.۸۶۳۳	۲.۹۴۵۰	۲.۹۶۲۷	۲.۸۰۰۸	۲.۸۳۳۵
میانگین انحراف استاندارد		۰.۰۳۸۵۵	۰.۰۳۷۷۱	۰.۰۳۱۵۳	۰.۰۶۱۶۶	۰.۰۴۴۵۰	۰.۰۲۸۷۸
میانه		۲.۵۰۰۰	۲.۶۶۶۷	۳.۰۰۰۰	۳.۰۰۰۰	۲.۸۰۰۰۰	۲.۷۸۱۷
مد(نما)		۲.۰۰	۲.۳۳	۳.۰۰	۲.۶۷	۳.۰۰	۲.۷۶
انحراف استاندارد		۰.۸۶۲۱۰	۰.۸۴۳۱۹	۰.۷۰۴۹۶	۱.۳۷۸۷۹	۰.۹۹۵۱۴	۰.۶۲۳۵۴
واریانس		۰.۷۴۳	۰.۷۱۱	۰.۴۹۷	۱.۹۰۱	۰.۹۹۰	۰.۴۱۴
چولگی		۰.۰۷۰	۰.۲۰۳	۰.۱۳۰	۷.۵۵۷	-۰.۰۴۵	۱.۱۲۹
کشیدگی		-۰.۵۱۷	-۰.۴۲۶	۰.۵۵۶	۹۱.۹۷۵	-۰.۶۸۶	۵.۶۱۵
دامنه		۳.۷۵	۴.۰۰	۴.۰۰	۱۹.۰۰	۴.۰۰	۵.۸۸
مینیمم		۱.۰۰	۱.۰۰	۱.۰۰	۱.۰۰	۱.۰۰	۱.۰۰
ماکزیمم		۴.۷۵	۵.۰۰	۵.۰۰	۲۰.۰۰	۵.۰۰	۶.۸۸
جمع		۱۲۹۷.۸۳	۱۴۳۱.۶۷	۱۴۷۲.۵۰	۱۴۸۱.۳۳	۱۴۰۰.۴۰	۱۴۱۶.۷۵

همانطور که مشاهده میشود متغیرها در دامنه قابل قبولی برای دو شاخص چولگی و کشیدگی قرار دارند. لازم به ذکر است که دامنه قابل قبول برای چولگی و کشیدگی بین ۳ تا ۳- می باشد و در صورتی که متغیر در این دامنه

قـرار داشـته باشـد، دارای توزیـع نرمـال می‌باشـد و جهـت آزمـودن فرضیـات از آزمون‌هـای پارامتریـک اسـتفاده می‌شـود.

ب) یافته‌های تحلیلی

داده‌هـای جمع‌آوری‌شـده از پرسشـنامه، بـرای هـر یـک از متغیرهـای تحقیـق کـه ۱- فرهنـگ و جامعـه پذیـری سیاسـی ۲- قومیـت و نـژاد، ۳- زبـان و گویـش، ۴- مذهـب و دیـن، ۵- وضعیـت احـزاب و نهادهـای مدنـی، ۶- پایـگاه و نظـام طبقاتـی اجتماعـی و محلـی، ۷- مناسـبات اقتصـادی و روابـط شـهر و روسـتا، ۸- سـازماندهی و نهادینگـی سیاسـی، ۹- تراکـم اماکـن و تشـکل هـای نظامـی بـا ارائـه آمارهـای حداقـل، حداکثـر نمـره، میانگیـن، انحـراف اسـتاندارد، چولگـی و کشـیدگی بـه صـورت جـدول ۱۵ زیـر می‌باشـد:

جدول۲. جدول آماره‌های توصیفی متغیرهای پژوهش

		فرهنگ جامعه پذیری سیاسی	قومیت و نژاد	زبان و گویش	مذهب و دین	ایستاری
تعداد کل	تعداد	۵۰۰	۵۰۰	۵۰۰	۵۰۰	۵۰۰
	بدون پاسخ	۰	۰	۰	۰	۰
میانگین		۳.۰۲۹۰	۳.۱۳۰۰	۲.۷۸۰۰	۲.۸۳۰۰	۲.۹۴۲۳
میانگین انحراف استاندارد		۰.۰۳۷۷۰	۰.۰۴۲۰۲	۰.۰۴۰۹۲	۰.۰۴۷۱۶	۰.۰۳۲۹۸
میانه		۳.۲۵۰۰	۳.۰۰۰۰	۲.۶۶۶۷	۳.۰۰۰۰	۳.۰۰۰۰
مد(نما)		۳.۲۵	۳.۶۷	۳.۰۰	۳.۰۰	۲.۷۷
انحراف استاندارد		۰.۸۴۲۹۶	۰.۹۳۹۶۱	۰.۹۱۵۰۳	۱.۰۵۴۶۲	۰.۷۳۷۴۴
واریانس		۰.۷۱۱	۰.۸۸۳	۰.۸۳۷	۱.۱۱۲	۰.۵۴۴
چولگی		-۰.۳۵۹	۰.۷۰۵	۰.۰۷۹	۰.۰۰۷	-۰.۰۹۴
کشیدگی		-۰.۲۵۵	۶.۱۱۸	-۰.۵۳۱	-۰.۶۷۲	-۰.۱۰۹
دامنه		۴.۰۰	۹.۳۳	۴.۰۰	۴.۰۰	۴.۰۰
مینیمم		۱.۰۰	۱.۰۰	۱.۰۰	۱.۰۰	۱.۰۰
ماکزیمم		۵.۰۰	۱۰.۳۳	۵.۰۰	۵.۰۰	۵.۰۰
جمع		۱۵۱۴.۵۰	۱۵۶۵.۰۰	۱۳۹۰.۰۰	۱۴۱۵.۰۰	۱۴۷۱.۱۳

در جـدول فـوق بـه میـزان دامنـه تغییـرات نمـرات متغیرهـا، میانگیـن و انحـراف معیار آنهـا اشـاره شـده اسـت. لازم بـه ذکـر اسـت کـه دامنـه قابـل قبـول بـرای چولگـی و کشـیدگی بیـن ۳ تـا ۳- میباشـد و در صورتـی کـه متغیرهـا در ایـن دامنـه قـرار

داشــته باشــند، دارای توزیــع نرمــال می‌باشــند.

نمودار ۳. نمودار توزیع فراوانی عوامل ساختاری و ایستاری

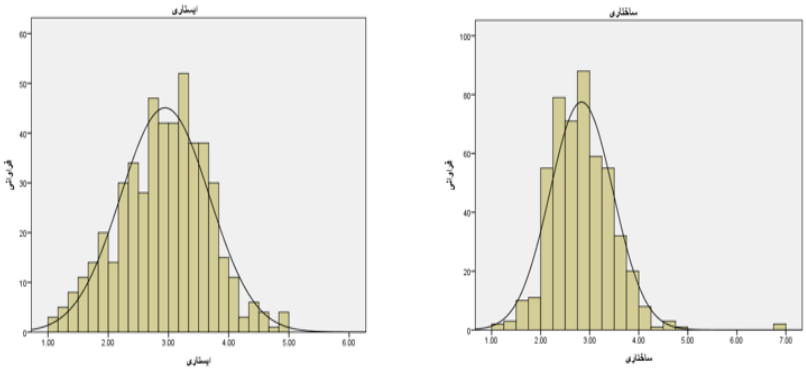

معادله ساختاری

بـرای سـنجش عوامـل ایسـتاری و سـاختاری تأثیرگـذار بـر رفتـار رایدهـی در انتخابات مجلـس و شـورای شـهر و روسـتا در شهرسـتان کرمانشـاه و تعییـن ضرایـب هریـک از متغیرهـای تاثیرگـذار بـر آن از مدلی‌ابـی معـادلات سـاختاری بـا نـرم افـزار لیـزرل[1] اسـتفاده شـده اسـت. جهـت تسـت و تائیـد مـدل نهایـی نیـز از تحلیـل عاملـی تائیدی مرتبـه دوم اسـتفاده میشـود. ضرایـب اسـتاندارد:

1 - Lisrel

نمودار ۴- مدل ساختاری تحقیق در حالت تخمین استاندارد(فرضیه اصلی پژوهش)

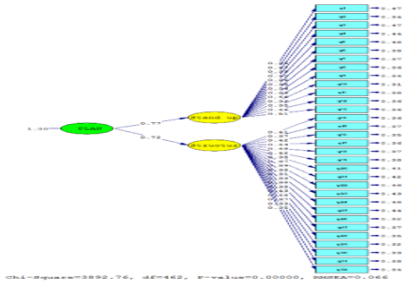

ضرائب عدد معنا داری(T-Value): نمودار پائیین سطح معناداری روابط مدل را نشان می‌دهد. لازم به ذکر است سطح معناداری بیشتر از ۱,۹۶ و کمتر از ۱,۹۶- قابل قبول میباشد.

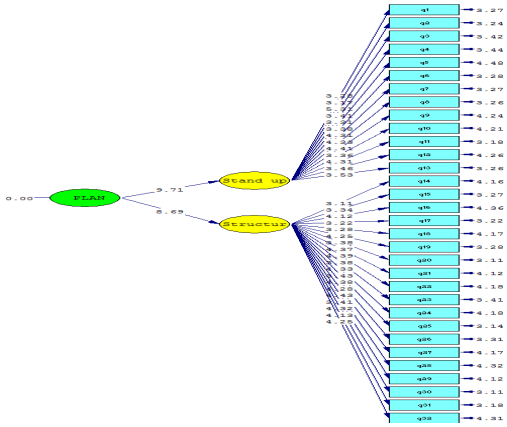

همانطور که در نمودار ملاحظه میشود مسیرها از سطح معناداری خوبی برخوردار هستند؛ زیرا همگی بالای ۱,۹۶ میباشد. در این حالت میگوئیم مدل تائید می‌گردد.

جدول ۲: نتایج آزمون فرضیه‌های مربوط به فرضیه‌های پژوهش

فرضیات پژوهش		جهت مسیر	ضریب مسیر	T	نتیجه	رتبه
فرضیه اصلی		عوامل ایستاری	۰/۷۷	۹/۷۱	تأیید مسیر	اول
فرضیات فرعی	Culture	فرهنگ و جامعه پذیری سیاسی	۰/۴۵	۷/۶۱	تأیید مسیر	۴
	Ethnicic	قومیت و نژاد	۰/۸۹	۱۳/۴۸	تأیید مسیر	۲
	Language	زبان و گویش	۰/۹۷	۱۷/۲۶	تأیید مسیر	۱
	Religion	مذهب و دین	۰/۸۵	۱۴/۶۱	تأیید مسیر	۳
فرضیه اصلی		عوامل ساختاری	۰/۷۲	۸/۶۹	تأیید مسیر	دوم
فرضیات فرعی	Parties	وضعیت احزاب و نهادهای مدنی	۰/۴۹	۶/۴۱	تأیید مسیر	۴
	Classy	پایگاه و نظام ناقص طبقاتی و اجتماعی و محلی و بومی	۰/۴۲	۵/۴۸	تأیید مسیر	۵
	Relation	مناسبات اقتصادی و روابط شهر و روستا	۰/۵۵	۴/۵۲	تأیید مسیر	۳
	Organize	سازماندهی و نهادینگی سیاسی	۰/۷۱	۹/۷۲	تأیید مسیر	۱
	Places	تراکم اماکن و تشکلهای نظامی	۰/۶۸	۸/۶۲	تأیید مسیر	۲

سال سوم، شماره۱، پیاپی ۷، بهار و تابستان ۱۴۰۳

مسیر سطح معناداری یا T تمام متغیرها بیشتر از ۱/۹۶ بوده است، در نتیجه تمامی فرضیات تأیید میشوند. مشاهده میشود بین عوامل ایستاری و رفتار رای‌دهی، در انتخابات مجلس‌شورایاسلامی و شوراهای شهر و روستا شهرستان کرمانشاه، رابطه معناداری وجود داشته است. نتایج نشان داد، عوامل ایستاری با (ضریب اثر ۰/۷۷ و عدد معناداری ۹/۷۱) بیشتر از عوامل ساختاری بر آسیب‌شناسی رفتار رای‌دهی، در انتخابات مجلس و شوراهای شهر و روستا شهرستان کرمانشاه، تأثیر معناداری داشته است. از بین ابعاد عوامل ایستاری،

بعد زبان و گویش با (ضریب اثر ۰/۹۷ و عدد معناداری ۱۷/۲۶) بیشترین میزان تأثیر مثبت را بر آسیب‌شناسی رفتار رایدهی، در انتخابات مجلس و شوراهای شهر و روستا شهرستان کرمانشاه، را داشته و در رتبه اول قرار گرفته، بعد قومیت و نژاد با (ضریب اثر ۰/۸۹ و عدد معناداری ۱۳/۴۸) در رتبه دوم و بعد مذهب و دین با (ضریب اثر۰/۸۵ و عدد معناداری ۱۴/۶۱) در رتبه سوم و نهایتا بعد فرهنگ و جامعه پذیری سیاسی با (ضریب ۰/۴۵ و عدد معناداری ۷/۶۱) کمترین تأثیر مثبت را آسیب‌شناسی رفتار رای‌دهی، در انتخابات مجلس شورای اسلامی و شوراهای شهر و روستا شهرستان کرمانشاه داشته و در رتبه آخر (چهارم) قرار گرفته است.

همچنین مشاهده میشود بین عوامل ساختاری و رفتار رای دهی، در انتخابات مجلس شورای اسلامی و شوراهای شهر و روستا شهرستان کرمانشاه، رابطه معناداری وجود داشته است. نتایج نشان داد، عوامل ساختاری با (ضریب اثر ۰/۷۲ و عدد معناداری ۸/۶۹) در مقیاس پایینتری از عوامل ایستاری بر آسیبشناسی رفتار رایدهی، در انتخابات مجلس شورای اسلامی و شوراهای شهر و روستا شهرستان کرمانشاه، تأثیر معناداری داشته است. از بین ابعاد عوامل ساختاری، بعد سازماندهی و نهادینگی سیاسی با (ضریب اثر ۰/۷۱ و عدد معناداری ۹/۷۲) بیشترین میزان تأثیر مثبت را بر آسیب‌شناسی رفتار رایدهی، در انتخابات مجلس شورای اسلامی و شوراهای شهر و روستا شهرستان کرمانشاه، را داشته و در رتبه اول قرار گرفته، بعد تراکم اماکن و تشکل‌های نظامی با (ضریب اثر ۰/۶۸ و عدد معناداری ۸/۶۲) در رتبه دوم و بعد مناسبات اقتصادی و روابط شهر و روستا با (ضریب اثر۰/۵۵ و عدد معناداری ۴/۵۲) در رتبه سوم و بعد وضعیت احزاب و نهادهای مدنی با (ضریب اثر۰/۴۹ و عدد معناداری ۶/۴۱) در رتبه چهارم و نهایتا بعد پایگاه و نظام طبقاتی اجتماعی و محلی با (ضریب ۰/۴۲ و عدد معناداری ۵/۴۸) کمترین تأثیر را آسیبشناسی رفتار رایدهی، در انتخابات مجلس شورای اسلامی و شوراهای شهر و روستا شهرستان کرمانشاه داشته و در رتبه آخر (پنجم) قرار گرفته است.

مدل بردازش عوامل ساختاری و ایستاری بر رفتار رای‌دهی:

با توجه به جدول ذیل مقادیر به‌دست آمده تمامی شاخص‌ها در محدوده خود قابل قبول بوده و این امر نشان دهنده برازندگی خوب مدل می‌باشد.

سال سوم، شماره۱، پیاپی ۷، بهار و تابستان ۱۴۰۳
آسیب‌شناسی رتبه‌بندی‌شاخصه‌های ساختاری و ایستاری موثر بر رفتار رای‌دهی در انتخابات مجلس و شورای شهر و روستا (مطالعه موردی؛ کرمانشاه)

جدول ۴. شاخص‌های برازش مدل ایستاری

شاخص ها	نام کامل	مقدار قابل قبول	مقدار	مطلوبیت
P-VALUE	سطح معناداری	p<0.1	۰.۰۰۰	تائید مدل
NNFI	شاخص نرم نشده برازندگی	NNFI>0.9	۰.۸٤	قابل قبول
AGFI	نیکویی برازش اصلاح شده	AGFI>0.9	۰.۸۷	قابل قبول
GFI	نیکوئی برازش	GFI>0.9	۰.۸۵	قابل قبول
CFI	شاخص برازندگی تطبیقی	CFI>0.9	۰.۸۸	قابل قبول
IFI	شاخص برازندگی فزاینده	IFI>0.9	۰.۸۸	قابل قبول
DF	درجه آزادی	DF	٦۱	قابل قبول
GHI-SQUARE	کای دو	GHI-SQUARE	۵۹٤.۳۳	قابل قبول
RMSE	ریشه میانگین مربعات خطا	RMSE>0	۰.۱۳	قابل قبول
NFI	شاخص نرم شده برازش	NFI>0.9	۰.۸٦	قابل قبول
PNFI	برازش هنجار شده مقتصد	PNFI>0.9	۰.۸۸	قابل قبول
RFI	شاخص تناسب نسبی	RFI>0.9	۰.۸۳	قابل قبول
RMR	ریشه میانگین مربعات باقی مانده	RMR>0	۰.۱۸	قابل قبول
PGFI	برازش اصلاح شده مقتصد	PGFI>0.9	۰.۸۷	قابل قبول

جدول ۵. شاخص‌های برازش مدل ساختاری

جدول ۵. شاخص‌های برازش مدل ساختاری

شاخص ها	نام کامل	مقدار قابل قبول	مقدار	مطلوبیت
P-VALUE	سطح معناداری	p<0.1	۰.۰۰۰	تائید مدل
NNFI	شاخص نرم نشده برازندگی	NNFI>0.9	۰.۹۰	تائید مدل
AGFI	نیکویی برازش اصلاح شده	AGFI>0.9	۰.۸٤	قابل قبول
GFI	نیکونی برازش	GFI>0.9	۰.۸۸	قابل قبول
CFI	شاخص برازندگی تطبیقی	CFI>0.9	۰.۹۱	تائید مدل
IFI	شاخص برازندگی فزاینده	IFI>0.9	۰.۹۱	تائید مدل
DF	درجه آزادی	DF	۱٤۷	تائید مدل
GHI-SQUARE	کای دو	GHI-SQUARE	۵۹٤.۳۳	تائید مدل
RMSE	ریشه میانگین مربعات خطا	RMSE>0	۰.۰٦۸	قابل قبول
NFI	شاخص نرم شده برازش	NFI>0.9	۰.۸۹	قابل قبول
PNFI	برازش هنجار شده مقتصد	PNFI>0.9	۰.۸٦	قابل قبول
RFI	شاخص تناسب نسبی	RFI>0.9	۰.۸۷	قابل قبول
RMR	ریشه میانگین مربعات باقی مانده	RMR>0	۰.۰۷۲	قابل قبول
PGFI	برازش اصلاح شده مقتصد	PGFI>0.9	۰.۸۸	قابل قبول

نتیجه‌گیری

فرض اصلی این بود که بین عوامل ایستاری و ساختاری و آسیب‌شناسی رفتار رای‌دهی در انتخابات مجلس و شورای شهر و روستا در کرمانشاه رابطه معناداری وجود دارد. نتایج آزمون با سطح معنی داری ۹,۷۱ نشان میدهد که دلیلی برای رد فرضیه نداریم؛ زیرا بیشتر از ۱,۹۶ بوده؛ لذا بر این اساس بین عوامل ایستاری و ساختاری و رفتار رای‌دهی در انتخابات مجلس و شورای شهر کرمانشاه رابطه معناداری وجود دارد. از طرفی در مورد فرضیات فرعی نیز بین فرهنگ و جامعه پذیری سیاسی با آسیب‌شناسی رفتار رایدهی با سطح معنیداری ۷,۶۱ و قومیت و نژاد با سطح معنی‌داری ۱۳,۴۸ و زبان و گویش با سطح معنی داری ۱۷,۲۶ و مذهب و دین با سطح معنی داری ۱۴,۶۱ و احزاب و نهادهای مدنی با سطح معنی داری ۷,۶۱ و پایگاه و نظام طبقاتی اجتماعی و محلی با سطح معنی داری ۵,۴۸ و مناسبات اقتصادی و روابط شهر و روستا با سطح معنی داری ۴,۵۲ و تراکم اماکن و تشکلهای نظامی با سطح معنی داری ۸,۶۲ نشان می‌دهد که دلیلی برای رد این فرضیات نداریم، زیرا سطح معنی‌داری همه فرضیات فرعی نیز بیشتر از ۱,۹۶ بوده؛ لذا بر این اساس این

فرضیات هم با آسیب‌شناسی رفتار رای‌دهی در انتخابات مجلس و شورای شهر کرمانشاه رابطه معناداری وجود دارد.

بنابراین این تحقیق طبق تجزیه و تحلیل نتایج نشان داد بین عوامل ایستاری(فرهنگ و جامعه پذیری سیاسی؛ قومیت و نژاد، زبان و گویش، مذهب و دین) و عوامل ساختاری(وضعیت احزاب و نهادهای مدنی، پایگاه و نظام طبقاتی اجتماعی و محلی، مناسبات اقتصادی و روابط شهر و روستا، سازماندهی و نهادینگی سیاسی، تراکم اماکن و تشکل های نظامی) و رفتار رای‌دهی در انتخابات مجلس و شورای شهر و روستا در شهرستان کرمانشاه رابطه معنا داری وجود دارد. نتایج پژوهش عبدالواحد عبادی (۱۳۹۴) نشان داد که قبیله و طایفه در بحث انتخابات بر رفتار رای‌دهی در گرایش به انتخابات تاثیر معناداری دارند که با تاثیر عوامل ایستاری روی آسیب‌شناسی رفتار رای‌دهی در پژوهش حاضر همسو می‌باشد. نتایج پژوهش علی فیض‌الهی(۱۳۹۵) در شهر ایلام نیز نشان داد که خصیصه‌های فرهنگ ایلی مانعی برای توسعه‌ی سیاسی و دموکراسی تلقی می‌شوند، و از پیامدهای مهم این گونه رفتار سیاسی، خویشاوندگزینی، عدم توجه به شایسته‌گزینی، عدم توجه به برنامهها و فتور و سستی نهادهای مدنی و احزاب سیاسی نیز است که بیشتر با تاثیر عوامل ایستاری پژوهش حاضر همسو است. نتایج پژوهش حاضر با یافته‌های محمد رضایی و مریم پورعسگری(۱۳۹۸) نیز همسو می‌باشد وی در این پژوهش بیان نموده است که بین طبقات اجتماعی کوه‌دشت طبقه پایین و لایه سنتی طبقه متوسط در رفتار سیاسی و رای‌دهی به شدت تحت تاثیر هیجان گرایی مابوکراتیک و پوپولیسم انتخاباتی هستند و معمولا رای آنها بدون تضمین منافعشان توسط کاندیداها قیچی میشود. همچنین یافته‌های پژوهش عبدالله عبدالمطلب(۱۳۹۹) نیز نشان داد تاثیر نظام قانون‌گذاری بدون بررسی عوامل هنجاری و ساختاری میسر نخواهد بود. که نتایج این پژوهش با اثر عوامل ساختاری پژوهش حاضر همسو می‌باشد. رسول زارع زاده ابرقویی(۱۳۹۶) در پژوهش خود به بررسی نقش مخرب مناقشات قومی، قبیله‌ای و طایفه‌ای بر توسعه جنوب استان کرمان، بیان نموده که رقابت‌های منطقه‌ای و قومی، به دلیل جغرافیای سیاسی متفاوت، نقش مهمی در انتخابات و پیروزی نامزدها ایفا نموده، به طوری که عوامل مورد اشاره نقش احزاب و جناح‌ها را تحت‌الشعاع قرار داده است و از جمله عوامل موثر بر رفتار رای‌دهندگان است که با پژوهش حاضر همسو می‌باشد. بهزاد کاظمی و بهرام اخوان کاظمی(۱۳۸۸) در پژوهش خود، یکی از موانع تاریخی شکل‌گیری و کارایی احزاب در ایران را می‌توان در استبداد و دولت‌سالاری تمرکزخواه خلاصه کرد. همچنین‌سمیه‌السادات بنی فاطمه و محمدحسین پناهی (۱۴۰۰)، در پژوهش خود به بررسی روان شناسی رفتار انتخاباتی مردم ایالات متحده آمریکا پرداخته و نشان داد به طور کلی رفتار رأیدهی به مثابه کارکردی از محیط اجتماعی بوده و افراد رأیدهنده

منفعل وضعیت حاکم بر محیط خود هستند که با پژوهش حاضر همسو می‌باشد. تورمد هاوگن(۱۳۸۸) در پژوهشی در مورد عوامل موثر بر رفتار انتخاباتی در ایران[1] به باور وی، تحلیل الگوی جامعه شناختی و روانی- سیاسی از اهمیت و ارزش بیشتری نسبت به الگوهای دیگر برخوردار است. که با پژوهش حاضر همسو از نظر روش و الگوها و نتایج کاربردی همسو می‌باشد.

اما نتایج متمایز و جدید این پژوهش نشان داد، عوامل ایستاری با (ضریب اثر ۰/۷۷ و عدد معناداری ۹/۷۱) بیشتر از عوامل ساختاری بر آسیبشناسی رفتار رایدهی، در انتخابات مجلس شورای اسلامی و شوراهای شهر و روستا شهرستان کرمانشاه، تأثیر معناداری داشته است. از بین ابعاد عوامل ایستاری، بعد زبان و گویش با (ضریب اثر ۰/۹۷ و عدد معناداری ۱۷/۲۶) بیشترین میزان تأثیر مثبت را بر آسیب‌شناسی رفتار رای‌دهی، در انتخابات مجلس شورای اسلامی و شوراهای شهر و روستا شهرستان کرمانشاه، را داشته و در رتبه اول قرار گرفته، بعد قومیت و نژاد با (ضریب اثر ۰/۸۹ و عدد معناداری ۱۳/۴۸) در رتبه دوم و بعد مذهب و دین با (ضریب اثر۰/۸۵ و عدد معناداری ۱۴/۶۱) در رتبه سوم و نهایتا بعد فرهنگ و جامعه پذیری سیاسی با (ضریب ۰/۴۵ و عدد معناداری ۷/۶۱) کمترین تأثیر مثبت را آسیب‌شناسی رفتار رایدهی، در انتخابات مجلس شورای اسلامی و شوراهای شهر و روستا شهرستان کرمانشاه داشته و در رتبه آخر (چهارم) قرار گرفته است. و همچنین نتایج این پژوهش نشان داد، عوامل ساختاری با (ضریب اثر ۰/۷۲ و عدد معناداری ۸/۶۹) در مقیاس پایین‌تری از عوامل ایستاری بر آسیبشناسی رفتار رایدهی، در انتخابات مجلس شورای اسلامی و شوراهای شهر و روستا شهرستان کرمانشاه، تأثیر معناداری داشته است. از بین ابعاد عوامل ساختاری، بعد سازماندهی و نهادینگی سیاسی با (ضریب اثر ۰/۷۱ و عدد معناداری ۹/۷۲) بیشترین میزان تأثیر مثبت را بر آسیب‌شناسی رفتار رای دهی، در انتخابات مجلس شورای اسلامی و شوراهای شهر و روستا شهرستان کرمانشاه، را داشته و در رتبه اول قرار گرفته، بعد تراکم اماکن و تشکلهای نظامی با (ضریب اثر ۰/۶۸ و عدد معناداری ۸/۶۲) در رتبه دوم و بعد مناسبات اقتصادی و روابط شهر و روستا با (ضریب اثر۰/۵۵ و عدد معناداری ۴/۵۲) در رتبه سوم و بعد وضعیت احزاب و نهادهای مدنی با (ضریب اثر۰/۴۹ و عدد معناداری ۶/۴۱) در رتبه چهارم و نهایتا بعد پایگاه و نظام طبقاتی اجتماعی و محلی با (ضریب ۰/۴۲ و عدد معناداری ۵/۴۸) کمترین تأثیر را آسیب‌شناسی رفتار رایدهی، در انتخابات مجلس شورای اسلامی و شوراهای شهر و روستا شهرستان کرمانشاه داشته و در رتبه آخر (پنجم) قرار گرفته است که در شکل ۹-۱ نشان داده شده است.

پیشنهادات کاربردی و راه‌حل های ارایه شده در این پژوهش در دو

1 - Electoral Behavior in Iran

فرهنگ دیپلماسی
سال سوم، شماره۱، پیاپی ۷، بهار و تابستان ۱۴۰۳
آسیب‌شناسی رتبه‌بندی‌شاخصه‌های ساختاری و ایستاری موثر بر رفتار رای‌دهی در انتخابات مجلس و شورای شهر و روستا (مطالعه موردی؛ کرمانشاه)

دسته بزرگ مقیاس و ریز مقیاس تنظیم شده است. منظور از راه حل خرد مقیاس، راه حلی است که از طرف تک تک ما و تا حدی مستقل از میزان قدرت اجتماعی ما، قابلیت اجرا دارد و حوزه محدودی از انسان‌ها را می پوشاند و حالت انفرادی دارد که با رعایت و در نظر قرار دادن این موارد می‌توان کمک شایانی در رفع آسیب‌ها و موانع رایدهی به صورت عقلانی و دمکراتیک نماید که شامل: خرد کردن محافظه کاری فکری؛ عدم تبلور بلوغ احساسی در ما ایرانیان؛ ایده‌آل گرایی؛ تفکر طبقاتی و عدم توجه به تفاوت‌های فردی؛ قانون گرایی؛ باور به تعیین سرنوشت کشور با رای‌دادن، عدم نگاه پوپولیسمی به انتخابات، جوشش حس تامین منافع ملی و جمعی نه فردی و قومی-قبیله‌ای، وجدان جمعی، ضرورت توجه به مصلحت همگانی و اخلاق انتخاباتی، ..)، راه حل بزرگ مقیاس، که توسط قوای سه گانه نظام قابل اجراست در اولین گام توجه به این امر می‌باشد که تاثیر نظام قانون‌گذاری بدون بررسی عوامل ایستاری و ساختاری میسر نخواهد بود. مجلس در نظام جمهوری اسلامی ایران از اهمیت ویژه و والایی برخوردار بوده و محور بسیاری از تصمیم گیری‌ها، قانون گذاری‌ها و برنامه‌ریزی‌ها است. در این راستا عملکرد ایستاری و ساختاری قانون‌گذاری خوب با شاخص‌هایی نظیر نظارت، مشارکت و انتخابات آزاد مردمی، حاکمیت قانون، شفافیت، مسئولیت و پاسخ گویی، تفکیک قوا، آزادی و مردم‌سالاری، برابری - انصاف و کارایی و اثربخشی، اصلاح ساختار اقتصاد نفتی؛ تغییر توزیع جمعیتی؛ گسترش وسایل ارتباط جمعی و افزایش ارتباط با فرهنگ‌های گوناگون و پاسخگوی برخی از نیازهای اجتماعی و فردی، ارتباط کاملا صادقانه و متعهدانه، ایجاد و توسعه احزاب سیاسی سازمانیافته و نیرومند، توسعه صنایع کوچک و تبدیلی در شهرها و روستای فقیر و دور افتاده، عدم تکدی مهر(خانه به خانه)، کمک به جذب رسمی دهیاران به منظور ایجاد انگیزه در راستای راهبری مسائل روستا همانند مدل به‌ورزان و ایجاد انگیزه مادی برای دهیاران، جذاب‌سازی فضای روستایی کشور از طریق توسعه هدفمند فضاهای فرهنگی و آموزشی روستاها، ایجاد مراکز تفریحی، سیاحتی ، اقتصادی در روستاها و تشکیل خوشه‌های دانشی روستایی و توسعه زیرساخت‌های دانشی از قبیل ایجاد و توسعه مراکز آموزشی و تحصیلی به ویژه آموزش‌های کاربردی، ارتقای سطح سواد روستائیان و آموزش آنان در بکارگیری روش‌ها و فناوری‌های نوین، توسعه بر پایه سازماندهی و مدیریت کیفی و کارآمد دولت و شراکت تمام نیروهای اجتماعی، حفاظت از تمامیت ارضی کشور و عدم ورود به جریانات و احزاب سیاسی توسط نیروهای مسلح،...)، راه حلیهای است که از طرف قدرتمندان جامعه و در راس آن مجلس و دولت قابلیت اجرا دارد، که حوزه تاثیرگذاری آن بر رفتار رای‌دهی در انتخابات مجلس و شوراهای شهر و روستا بالاست.

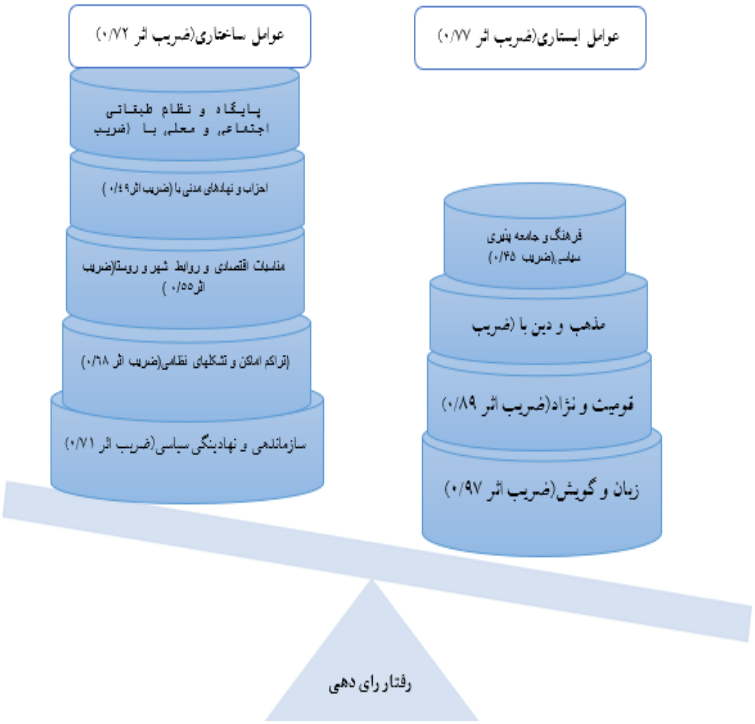

شکل۲: مدل تحلیلی پژوهش

منابع

اخوان‌کاظمی، بهرام (۱۳۸۸). احزاب، ثبات سیاسی، امنیت ملی. فصلنامه مطالعات راهبردی. شماره چهارم.

امام‌جمعه‌زاده، دکتر سید جواد و جواد کرمی راد (۱۳۹۱). تجزیه و تحلیل عوامل موثر بر رفتار انتخاباتی با نگاهی به ایران. پژوهشهای سیاسی. شماره ۱، دوره ۲.

امیری، مهدی (۱۳۹۴). ریشه‌ها، مصادیق و پیامدهای فساد انتخاباتی. مجلس و راهبرد. سال ۲۲. دوره ۸۲.

ایمان، محمد تقی (۱۳۷۶). رفتار انتخاباتی و مشارکت سیاسی مردم در هفتمین انتخابات ریاست جمهوری ایران. اطلاعات سیاسی-اقتصادی، شماره ۱۲۳ و ۱۲۴.

ایوبی، حجتاله (۱۳۷۷). پیدایی و پایایی احزاب سیاسی در غرب؛ تهران: انتشارات سروش.

آبرکرامبی، نیکلاس (۱۳۶۷). فرهنگ جامعه‌شناسی، ترجمه حسن پویان، تهران: انتشارات چاپخش.

آشوری، داریوش (۱۳۷۹). تعریف ها و مفهوم فرهنگ، تهران: نشر آگاه.

آلغفور، سیدمحمدتقی و فاطمه کاشف‌الغطاء (۱۳۸۸). تأثیر شرایط اجتماعی-اقتصادی بر مشارکت سیاسی زنان در ایران، مجله بانوان شیعه، شماره ۲۰.

آلموند، گابریل و جیپاول (۱۳۸۱). «مشارکت و حضور شهروندان»، ترجمهٔ علیرضا طیب، مجلهٔ اطلاعات سیاسی اقتصادی، سال ۱۱، شمارهٔ ۱۶۳و ۱۶۴.

آلموند، گابریل و دیگران (۱۳۸۱). چارچوبی نظری برای بررسی سیاست تطبیقی، ترجمه علیرضا طیب، تهران: موسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه ریزی.

باتامور، تام (۱۹۵۲)، فرهنگ علوم اجتماعی قرن بیستم، ترجمه حسن چاوشیان(۱۳۹۲)، تهران: انتشارات نی.

باقرپورولاشانی، محمد، جعفرپور، سیدهومن، اطهری، سیدحسین(۱۴۰۲). تهران: پژوهش‌های حسابرسی حرفهای، بهار ۱۴۰۲، شماره ۱۰.

بشیریه، حسین (۱۳۸۲). دیباچه ای بر جامعه شناسی سیاسی ایران، تهران، نشر نگاه معاصر.

بنی فاطمه، سمیه‌السادات ومحمدحسین پناهی (۱۴۰۰). فرهنگ سیاسی و مشارکت سیاسی زنان، فصلنامه علوم اجتماعی، شماره ۶۸، سال ۲۲.

توسلی، غلامعباس (۱۳۶۹). نظریه‌های جامعه شناسی، تهران: سمت.

تیموری، عباد و نعمتالله اکبری و سعید نادی (۱۳۹۹). تجزیه و تحلیل عوامل مؤثر بر میزان مشارکت در انتخابات ریاست جمهوری ایران در سال ۱۳۹۲، مجلس و راهبرد، سال ۲۲، دوره ۸۳.

چیلکوت، رونالد (۱۳۹۳). نظریه های سیاست های مقایسه‌ای، ترجمه وحید بزرگی و علیرضا طیب، تهران: مؤسسه خدمات فرهنگی.

دارابی، علی (۱۳۸۸). جامعه شناسی انتخابات و رفتار انتخاباتی در جمهوری اسلامی ایران، سیاست خارجی، پیاپی ۹۰، شماره۲.

درستی، هاجر (۱۳۹۸). آسیب‌شناسی تبلیغات انتخاباتی مجلس شورای اسلامی در پرتو اصول حقوقی حاکم بر تبلیغات، مجلس و راهبرد، سال ۲۱، دوره۸۰.

دوورژه، موریس (۱۳۶۷). جامعه‌شناسی سیاسی، ترجمهٔ ابوالفضل قاضی، تهران: دانشگاه

تهـران، چـاپ چهارم.
دوورژه، موریـس (۱۳۸۶). اصـول علـم سیاسـت، ترجمـه ابـو الفـضل قاضـی، تهـران: نشـر دادگسـتر.
دوئرتـی، جیمـز و فالتزگـراف، رابـرت (۱۹۹۶)، نظریه‌هـای متعـارض در روابط‌بین‌الملـل، ترجمـه علیرضـا طیـب و وحیـد بزرگـی(۱۳۷۲)، تهـران: نشـر قومـس.
راش، مایکل (۱۹۹۲). جامعه و سیاست، ترجمه منوچهر صبوری(۱۳۷۷)، تهران: سمت.
رضایـی، محمـد و مریـم پورعسـکری (۱۳۹۸). فیـس بـوک و رفتـار انتخاباتـی در ایـران، تهـران: نشـریه مطالعـات رسـانه هـای نویـن، بهـار، شـماره ۵.
رضـی، داود (۱۳۸۰). بررسـی تطبیقـی عـوامل اجـتماعی موثـر بـر میزان مشـارکت مـردم در انتخابـات شـش دوره ریاسـت جمهـوری پـس از انقـلاب، مجله علـوم انـسانی دانـشگاه الزهرا، شـماره ۳۷ و ۳۸.
روشه، گی(۱۹۲۴)، تغییرات اجتماعی، ترجمه منصور وثوقی(۱۳۶۶)، تهران، نشر نی.
زارعزادهابرقویـی، رسـول (۱۳۹۶). تبییـن رفتـار رای‌دهـی مـردم کرمـان در انتخابـات اخیـر (بـا تاکیـد بـر انتخابـات دوره دهـم مجلـس شـورای اسـلامی)، فصلنامـه علـوم سیاسـی، سـال بیسـتم، شـماره ۴.
سـریع القلـم، محمـود (۱۳۸۶). عقلانیـت آینـده و توسـعه یافتگـی ایـران، تهـران: مرکـز پژوهش‌هـای اسـتراتژیک خـاور میانـه، چـاپ سـوم.
سـیدامامی، کاووس (۱۳۸۶). مشـارکت سـیاسی دانشـجویان: ارزیابـی برخـی از پیشـبینی کنندههـای مشـارکت سیاسـی، پژوهشـنامه علـوم سیاسـی، سـال دوم، شـماره۱.
شـریعتی، سـعید، خلیلـی، عطـاالله، فروزنـده، لطـف الله(۱۴۰۱)، پیشـرانه‌های فرهنگـی ناپایـدار. تهـران: مطالعـات راهبـردی بسـیج. پاییـز ۱۴۰۱. شـماره ۹۶.
طالبـان، محمدرضـا و مهـدی میرزایی (۱۳۸۹). بررسـی تجربی ارتـباط سـطوح دیـنداری با رفتـار انتخاباتی دانشـجویان، دانشـنامه علوم اجـتماعی، دوره ۱، شـماره ۱.
طباطبائی، محمد حسین (۱۳۷۱). تفسیرالمیزان، قم: نشر اسماعیلیان، ج ۱۳.
عبـادی، عبدالواحـد (۱۳۹۴)، آسیبشناسـی طایفه‌گرایـی انتخابـات در شـهرهای کوچـک، خوزسـتان: عصـر جنـوب.
عبـدالله، عبدالمطلـب (۱۳۹۹). تحلیـل رفتـار رایدهـی در ایـران. مطالعـه مـوردی شـهروندان تهرانـی در انتخابـات سـال ۱۳۸۸-۱۳۸۷، تهـران: نشـر دانشـگاه امـام صـادق(ع).
عزیزیـان شـریف‌آباد، حمیـد (۱۳۹۲). کاربـرد روش مقایسـه‌ای کیفـی در الگوبنـدی رفتـار انتخاباتـی مـردم ایـران در انتخابـات سـال ۱۳۹۲ ریاسـت جمهـوری اسـلامی، تهـران: پایان‌نامـه دکتـرا دانشـگاه آزاد اسـلامی واحـد تهـران مرکـزی.
عیوضـی، محمدرحیـم (۱۳۸۲). عبـور از اسـتبداد: انقـلاب اسـلامی و تأثیـر احـزاب سیاسـی بـر رونـد رفتـار انتخاباتـی، تهـران: مجلـه زمانـه، شـماره ۱۵.
غفاریه‌شـجین، دکتـر زاهـد و دکتـر اکـرم عبدالرضابیگـی نیـا (۱۳۸۹). تصمیـم قطعـی عوامـل مؤثـر بـر مشـارکت سیاسـی دانشـجویان علـوم سیاسـی و فنّـی دانشـگاه تهـران، دو فصلنامـه علمـی پژوهشـی دانـش سیاسـی، مقالـه ۷، دوره ۶، شـماره ۱۲.
فتحی، آشتیانی (۱۳۸۵). مقدمهای بر روانشناسی سیاسی، تهران: انتشارات بعثت.
فیض‌الهـی، علـی (۱۳۹۵). آسیب‌شناسـی رفتـار انتخاباتـی قبیلـه سـالارانه در اسـتان ایـلام، دومیـن کنفرانـس ملـی جامعـه شناسـی و علـوم اجتماعـی، تهـران، موسسـه اطـلاع رسـانی نارکیـش.

سال سوم، شماره۱، پیاپی ۷، بهار و تابستان ۱۴۰۳
آسیب‌شناسی رتبه‌بندی‌شاخصه‌های ساختاری و ایستاری موثر بر رفتار رای‌دهی در انتخابات مجلس و شورای شهر و روستا (مطالعه موردی؛ کرمانشاه)